

Zasady oceniania z fizyki w szkole podstawowej

Ocenianie ma na celu:

- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- umożliwienie nauczycielowi doskonalenie metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Oceniane obszary aktywności ucznia:

- rozumienie pojęć fizycznych i znajomość ich definicji,
- znajomość i stosowanie poznanych praw i zasad fizyki,
- prowadzenie rozumowań i rozpoznawanie zjawisk fizycznych,
- rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem teorii i poznanych metod,
- posługiwanie się symboliką i językiem fizyki adekwatnym do danego etapu kształcenia,
- analizowanie tekstów w stylu fizycznym,
- stosowanie wiedzy przedmiotowej w rozwiązywaniu problemów fizycznych,
- prezentowanie wyników swojej wiedzy w różnych formach,
- aktywność na lekcjach, praca w grupach i własne wnioski i doświadczenia.

Przedmiotem oceny na lekcjach są:

- wiadomości,
- umiejętności,
- aktywność na lekcji,
- wysiłek wkładany przez ucznia,
- udział ucznia w projekcie edukacyjnym.

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności

- prace klasowe,
- sprawdziany,
- kartkówki,

- odpowiedzi ustne,
- aktywność,
- prace domowe,
- prace długoterminowe (referaty, pomoce dydaktyczne),
- stopień zaangażowania w realizację projektu edukacyjnego.

Zasady oceniania

1. Prace klasowe

Samodzielne prace pisemne po każdym dziale (prace klasowe trwające 45min) - zawierają punktację za poszczególne zadania. Są one oceniane zgodnie z następującymi kryteriami procentowymi:

0% - 30%	niedostateczny
31% - 49%	dopuszczający
50% - 70%	dostateczny
71% -89%	dobry
90% - 100%	bardzo dobry
Minimum 90% + zadanie dodatkowe	celujący

Nauczyciel w zależności od stopnia trudności pracy pisemnej, ma prawo użycia innej skali niż powyższa.

2. Sprawdziany

Sprawdziany obejmują materiał z kilku lekcji (wyznaczona część materiału), zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem i jasno określone jaką partię materiału obejmują. Oceniane są według schematu procentowego jak w przypadku prac klasowych.

3. Kartkówki

Kartkówka (zazwyczaj niezapowiedziana) sprawdza w formie pisemnej wiedzę obejmując maksymalnie 3 ostatnie tematy lekcji. Oceniane są według schematu procentowego jak w przypadku prac klasowych.

4. Odpowiedzi ustne

Są krótką formą sprawdzenia wiedzy ucznia z dwóch ostatnich tematów lekcji. Ocenie podlega umiejętność udzielania odpowiedzi ustnych na pytania postawione przez nauczyciela

(język danego przedmiotu, umiejętność wnioskowania, uogólniania, uzasadniania, analizowania tematu czy zadania, zawartość rzeczowa, formułowanie spostrzeżeń, wyrażania sądów, trafność doboru metod rozwiązania danego zagadnienia).

Dodatkowe pytania naprowadzające (tzw. koła ratunkowe) wpływają na obniżenie oceny.

5. Aktywność

Uczeń za aktywność na lekcji może otrzymać plus/plusy, a w wyjątkowych sytuacjach oceny.

Plusy za aktywność zliczane są w danym okresie (nie przechodzą na drugi okres).

Plusy za aktywność na lekcji przeliczane są na oceny według następującego systemu: gdy uczeń otrzyma 4 lub 5 znaków plus, to otrzymuje ocenę cząstkową równą liczbie plusów w znakach. Dwa lub trzy znaki plus mogą być zamienione na ocenę odpowiednio dostateczną i dopuszczającą tylko na wyraźną prośbę ucznia.

6. Prace domowe

Prace domowe rozwiązywane przez uczniów podlegają kontroli i ocenieniu. Mogą być sprawdzane w następujący sposób:

- wybiórczo na ocenę podczas lekcji (rozwiązane na tablic z wyjaśnieniem),
- poprzez głośne odczytanie przez ucznia,
- wspólnie z całą klasą.

Brak pracy domowej jest równoznaczny z oceną niedostateczną.

7. Projekty

Projekty są formą aktywności ucznia, którą uczeń wykonuje w domu i/lub w szkole. .

Uczniowie, którzy realizują projekt zobowiązani są do oddania/zaprezentowania go w ustalonym terminie. Niewywiązanie się w terminie z powierzonego zadania skutkuje uzyskaniem cząstkowej oceny niedostatecznej.

8. Prace długoterminowe (referaty, pomoce dydaktyczne)

Przy ocenie dodatkowych prac brany jest pod uwagę przede wszystkim wkład pracy i różnorodność źródeł informacji, wizualizacja, itp.

Podstawą do wystawienia oceny śródrocznej i rocznej nie jest średnia arytmetyczna.

Przy wystawianiu oceny rocznej i śródrocznej obowiązuje następująca hierarchia ważności ocen:

- oceny z prac klasowych,
- oceny ze sprawdzianów,
- oceny z kartkówek,
- oceny z odpowiedzi ustnych,
- aktywność ucznia na lekcji,
- oceny z prac domowych.

Kontrakt z uczniami

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości (przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia).
2. Uczeń ma prawo jednokrotnie zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy to zapowiedzianych form pisemnych i testów zewnętrznych). Przez nieprzygotowanie do lekcji rozumiemy: brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych do lekcji.
3. Ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia: klasówki, sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe, praca na lekcji, aktywność na lekcji, udział w projekcie edukacyjnym.
4. Prace klasowe i sprawdziany są zapowiadane przez nauczyciela tydzień wcześniej i poprzedzone są podaniem zagadnień do powtórzenia.
5. Kartkówki mogą być przez nauczyciela niezapowiadane - obejmują materiał maksymalnie z trzech ostatnich lekcji.
6. Jeżeli uczeń opuścił pracę klasową (sprawdzian) z przyczyn losowych, to powinien ją napisać w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.
7. Uczeń może nie pisać pracy klasowej lub sprawdzianu, jeśli jest pierwszy dzień w szkole po dłuższej chorobie (minimum 2 tygodnie). Pracę musi zaliczyć w ciągu dwóch tygodni. Może także pisać klasówkę, ale w przypadku, gdy z oceny nie będzie zadowolony, nie zostanie ona wpisana do dziennika – musi pracę zaliczyć w ciągu dwóch tygodni.
8. Uczeń może poprawić ocenę z każdej pracy klasowej (sprawdzianu) w ciągu dwóch tygodni od dnia oddania prac klasowych. Stopień z poprawy zostaje oddzielony

ukośnikami i zapisany w dzienniku obok pierwszej oceny - obie oceny mają znaczenie.

9. Ocen z kartkówek nie może uczeń poprawiać. W wyjątkowych sytuacjach nauczyciel może jednak pozwolić wszystkim zainteresowanym uczniom na poprawę kartkówki.
10. Poprawianie ocen odbywa się wyłącznie w czasie wolnym ucznia i nauczyciela. Terminy i miejsce popraw ustalane są przez nauczyciela.
11. Uczeń jest pozbawiony przywileju poprawiania ocen jeżeli nauczyciel stwierdzi się nieuczciwość ucznia (np. ściąganie, zmiana grupy na sprawdzianie, wykorzystywanie cudzych prac jako własnych) - nauczyciel wystawia wówczas uczniowi ocenę niedostateczną.
12. Rodzice (opiekunowie ucznia) mogą otrzymać do wglądu sprawdzoną i ocenioną pracę klasową (sprawdzian) swojego dziecka u nauczyciela fizyki lub wychowawcy. Nauczyciel może zdecydować o udostępnieniu prac pisemnych uczniom do domu.
13. Sprawdzone i ocenione prace uczeń powinien otrzymać w okresie 2 tygodni od daty pisania pracy.
14. O zagrożeniu oceną niedostateczną nauczyciel informuje ucznia oraz jego wychowawcę (a przez niego również rodziców ucznia) na miesiąc przed klasyfikacją.

Ogólne kryteria oceniania wiedzy i umiejętności uczniów z fizyki

Ocenę **niedostateczny** otrzymuje uczeń, który :

- nie opanował umiejętności i wiadomości zawartych w podstawie programowej,
- nie zna symboli podstawowych wielkości fizycznych,
- nie potrafi w otaczającym świecie wyodrębnić typowych zjawisk fizycznych,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego.

Ocenę **dopuszczający** otrzymuje uczeń, który :

- ma braki w opanowaniu podstaw programowych dla danej klasy, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z fizyki w ciągu dalszej nauki (zna podstawowe pojęcia i definicje),
- zna symbole podstawowych wielkości fizycznych oraz jednostki tych wielkości,
- rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności,

- nie opuszcza bez usprawiedliwienia zajęć i jest do nich przygotowany (zeszyt, podręcznik).

Ocenę **dostateczny** otrzymuje uczeń, który :

- opanował wiadomości i umiejętności określone programem fizyki w danej klasie na poziomie nie przekraczającym wymagań zawartych w podstawie programowej,
- rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe z zastosowaniem podstawowych wzorów fizycznych,
- odrabia zadania domowe.

Ocenę **dobry** otrzymuje uczeń, który :

- opanował wiadomości i umiejętności określone programem fizyki na poziomie dobrym,
- rozwiązuje samodzielnie typowe zadania obliczeniowe (kilkietapowe),
- potrafi wykorzystać pojęcia fizyczne do opisu przemian zachodzących w przyrodzie,
- aktywnie uczestniczy w pracach projektowych.

Ocenę **bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który :

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów ujętych w programie nauczania i w nowych sytuacjach,
- stosuje posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań problemowych,
- wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnorodnych źródeł wiedzy np. wykresów, tablic, zestawień tablic.

Ocenę **celujący** otrzymuje uczeń, który :

- posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania fizyki w danej klasie,
- samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia,
- proponuje nietypowe rozwiązania problemów fizycznych,

- rozwiązuje samodzielnie zadania wykraczające poza program nauczania fizyki w danej klasie,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach fizycznych na szczeblu wyższym niż szkolny.

Zasady oceniania uczniów, którym należy dostosować wymagania edukacyjne z fizyki

Nauczyciel obniża wymagania w zakresie wiedzy i umiejętności w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono deficyty rozwojowe i choroby uniemożliwiające sprostanie wymaganiom programowym, potwierdzone orzeczeniem Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej lub opinią lekarza – specjalisty.

W ocenieniu uczniów z dysfunkcjami uwzględnione zostają zalecenia poradni.

Uczeń z dysgrafią

Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólnie, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne np. jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytac go ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze.

Nauczyciel nie ocenia czytelności i estetyki rysunków, wykresów, a jedynie ich poprawność.

Uczeń z dysleksją rozwojową

Nauczyciel dostosowuje wymagania przez:

- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów,
- zmniejszanie ilości zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużanie czas pracy dziecka,
- w ocenie pracy ucznia uwzględnienie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego,
- dzielenie na mniejsze partie materiału programowo wymagającego znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń,
- umożliwianie korzystania z gotowych wzorów, tablic,
- unikanie wrywania do odpowiedzi,
- umiejscowienie dziecka w pobliżu nauczyciela.

Uczeń z trudnościami w nauce (obniżonymi możliwościami uczenia się):

W przypadku tych dzieci konieczne jest dostosowanie zarówno w zakresie formy, jak i treści wymagań.

- zastosowanie metod ułatwiających im opanowanie materiału,
- pozostawiania więcej czasu na jego utrwalenie,
- podawanie poleceń w prostszej formie unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia,
- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności.

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Nauczyciel stara się:

- stosować takie strategie pomocy uczniowi, które umożliwią mu zrozumienie istoty zadania lub zagadnienia - służyć temu mogą odpowiednie metody pracy (problemowa, zadawania pytań, praktycznego działania czy oparta na przeżywaniu), środki dydaktyczne (modele, filmy, plansze, interaktywne wizualizacje itp.) oraz formy organizacyjne (zwłaszcza praca w grupach),
- stosować eksperymenty i doświadczenia, które w edukacji uczniów niepełnosprawnością intelektualną pełnią szczególną rolę,
- zapewniać istotne warunki, a w tym między innymi:
 - zminimalizowanie nadmiaru rozpraszających bodźców,
 - dbanie o wymianę informacji między nauczycielami i rodzicami na temat, osiągnięć i trudności ucznia,
 - dawanie uczniom odczuć, że to co robią jest ważne i ciekawe.

Przy kompleksowej ocenie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim będą brane pod uwagę:

- aktualne możliwości ucznia, jak i jego ograniczenia,
- wkład pracy,
- zaangażowanie,
- samodzielność w wykonywanych działaniach,

- poziom umiejętności,
- motywacja do pracy,
- systematyczność,
- postępy w rozwoju na miarę indywidualnych możliwości.

Uczeń słobowidzący

U takich uczniów niepełnosprawność w zakresie widzenia oznacza osłabienie wzroku, które nawet przy użyciu szkieł korekcyjnych wpływa negatywnie na ich osiągnięcia szkolne.

W związku z tym nauczyciel:

- właściwie umiejscawia ucznia w klasie,
- udostępnia testy w wersji powiększonej,
- podaje modele przedmiotów do obejrzenia z bliska,
- wydłuża czasu na wykonanie zadań,
- podaje jasno sprecyzowane polecenia,
- jeśli to konieczne przygotowuje dodatkowe oświetlenie /np. w postaci lampki.

Uczeń z wadą słuchu

Uczniowie mają trudności w zakresie myślenia, rozumienia związków przyczynowo-skutkowych oraz trudności w interpretacji zjawisk, których rozumienie wymaga słuchania.

Nauczyciel stara się :

- stwarzać optymalne warunki do odbioru mowy (uczeń z niedosłuchem powinien siedzieć w pierwszej lub drugiej ławce, w rzędzie przy oknie),
- zapewnić właściwe oświetlenie całej klasy,
- mówić wyraźnie i stać twarzą przed uczniem z wadą słuchu (ułatwia to dziecku lepszy odbiór informacji i wspomaga odczytywanie z ust mowy),
- unikać chodzenia po klasie, mówić podniesionym głosem,
- unikać jednocześnie pisania na tablicy i wyjaśniania tekstu (jest to dodatkowym utrudnieniem w rozumieniu lekcji),
- unikać źródeł hałasu, dbać o spokój w klasie,
- usadawiać dziecko z wadą słuchu w ławce ze zdolnym uczniem, który chętnie będzie pomagał mu w zrozumieniu lekcji, uzupełnieniu notatek,
- zwracając się do ucznia używać krótkich, prostych zdań,
- nie obniżać mu oceny ze względu na błędy słuchowe,

- oceniając ucznia z wadą słuchu brać pod uwagę również wysiłek włożony w przyswojenie wiadomości (błędy artykulacyjne nie powinny obniżać oceny ucznia),

Uczeń z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją

Nauczyciel:

- dostosowuje tempo pracy do możliwości ucznia,
- nie wywołuje do tablicy jeśli ma trudności z poruszaniem się,
- umiejscawia ucznia w ławce zapewniając komfort poruszania się,
- w związku zaburzeniami orientacji i wyobraźni przestrzennej zmniejsza wymagania odnośnie np. kreślenia wykresów (odczytywania wykresów).

Przy **afazji** nauczyciel zwraca uwagę na:

- tworzenie spokojnej atmosfery w trakcie wypowiedzi ustnych,
- uwzględnienie problemów z wymową i artykulacją w czasie wypowiedzi,
- wydłużenie czasu wypowiedzi,
- możliwość uzupełnienia odpowiedzi ustnej pisemną,
- tworzenie okazji do osiągnięcia sukcesów na forum klasy,
- motywowanie do wypowiadania się, niepospieszanie w czasie wypowiedzi,
- nagradzanie wysiłku pochwałą.

Uczeń z ADHD

Sposoby dostosowania:

- posadzenie ucznia z dala od okna, ze spokojnym uczniem,
- nie zniechęcanie i nie dyskwalifikowanie za pierwszą złą odpowiedź,
- nieodpytywanie w stanie silnego pobudzenia,
- wyznaczanie uczniowi konkretnego celu,
- dzielenie zadania na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasno sprecyzowanych poleceń,
- skracanie zadań rachunkowych poprzez dzielenie ich na mniejsze partie częściowe,

- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału,
- dzielenie dłuższych sprawdzianów na części,
- wydłużanie czasu odpowiedzi,
- przypominanie o terminach sprawdzianów.

Uczeń z zespołem Aspergera

Sposoby dostosowania:

- dostosowanie wymagań do możliwości percepcyjnych ucznia,
- formułowanie krótkich, prostych poleceń,
- w związku z trudnościami w generalizowaniu i uogólnianiu – unikanie metafor, skrótów myślowych, dokładne i precyzyjne formułowanie oczekiwań i ocen,
- zwracanie uwagi na potrzebę dodatkowego objaśniania pojęć, zjawisk, zwrotów potocznych i upewnianie się, czy uczeń dobrze zrozumiał ich znaczenie,
- ćwiczenie umiejętności rozumienia treści poleceń,
- pomoc w dokonywaniu selekcji materiału,
- wydłużenie czasu pracy,
- powtarzanie poleceń/zapisywanie na tablicy (lub w zeszytach),
- zapewnienie miejsca w klasie, które umożliwi monitorowanie i wspieranie w wykonywaniu poleceń nauczyciela,
- dbanie o atmosferę spokojnej pracy,
- korygowanie niewłaściwych społecznie i kulturowo zachowań poprzez wprowadzenie jasnych zasad,
- dbanie o integrację ucznia z grupą rówieśniczą, unikanie jakichkolwiek form izolowania ucznia od innych, zachęcanie do podejmowania pracy w grupie,
- uwzględnianie, że uczeń z zespołem Aspergera ma ograniczoną podzielność uwagi – formułowanie jednego zadania do wykonania,
- stosowanie pozytywnych wzmocnień i zachęt, unikanie systemu kar.

Uczeń z autyzmem

Sposoby dostosowania:

- zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających,
- posadzenie ucznia blisko nauczyciela,
- zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć),
- wcześniejsze informowanie o zmianach np. w toku lekcji,
- informowanie, w jaki sposób trzeba się zachować w nowej sytuacji,
- wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zadania, zanim przejdzie się do następnych,
- kierowanie poleceń indywidualnie do dziecka, zwracanie się do niego po imieniu,
- podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka,
- wyjaśnianie metafor i przenośni, wyrazów bliskoznacznych, żartów lub dowcipów użytych podczas prowadzenia lekcji,
- popieranie informacji słownej gestami, mimiką,
- uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych,
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych,
- dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części,
- sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań,
- dostosowywanie pomocy dydaktycznych i treści zadań do zainteresowań ucznia,
- dbanie o losowe przydzielanie do grup,
- w sytuacji wzburzenia lub zdenerwowania umożliwienie pobytu w spokojnym, cichym miejscu np. bibliotece, gabinecie pedagoga,
- ignorowanie i nie reagowanie na zachowania prowokacyjne (np. płacz, płucie, krzyk). częste przypominanie o normach i zasadach funkcjonowania społecznego oraz chwalenie i nagradzanie za ich przestrzeganie,
- nie zadawanie pytań "dlaczego to zrobiłeś", ale opisywanie co nam się nie podoba w zachowaniu, czego oczekujemy i nazwanie emocji.

Opracowała:

Beata Dziurda